

Eyüp Sultan Camii'nin Tarihini Yeniden Yazdıran Vesika

D3345
Türkiye Diyanet Vakfı
Kütüphanesi
İslam Araştırmaları Merkezi

OSMAN DOĞAN

Eyüp Sultan Külliyesi:
051188

rsivlerdeki vesikalar, kütüphanelerdeki nadir eserler, müzelerdeki envanterler, tarihf binalardaki kitabeler, tezyinatlar ve yekvücut mimarinin kendisi, geçmişin doğru bir şekilde aydınlatılmasında ve anlatılmasında birer kaynak vazifesi görmektedir. Zira tarihi doğru bir şekilde yazmanın ve inşa etmenin yolu, bu güzergâhlardan geçmektedir. Geçmişin kaybolan, unutulmuş ve ihmal edilen unsurları, buralardaki kıymetli belgeler ve bilgiler ışığında yeniden hatırlanmakta ve zihnimize tazelenmektedir.

"KETEBE YOKSA HÜKÜM VERMEK DOĞRU OLMAZI!"

Bu cümleden olarak, bundan tam 223 yıl evvel, ikinci defa inşası tamamlanan; İslâm âlemi için maddî ve manevî ehemmiyeti olan Eyüp Sultan Camii'nin, iç ve dış duvarlarının, celf sütlüs ve ta'lik kitabelerini yazan hattatların kimler olduğu, bilim dünyası tarafından bilinmiyordu. Mimarlık tarihi ve hat sanatı ile meşgul

olanlar, buradaki kıymetli hatların, hangi hattatlara ait olduğu noktasında nice tetkikler yapmışlar ve müzakerelerde bulunmuşlardır. Hatta devrin bilinen muhtelif hattatlarının yazıları üzerinden, kıyaslar yaparak bir çıkarımda dahi bulunmak istemişlerdir. Ancak gelinen son noktada, şu ortak kanaat ve netice hâsıl olmuştur: "Eğer hattat, yazdığı yazının sonuna ketebe, yani imza koymadıysa; onun kim olduğu hakkında hüküm vermek doğru olmaz!"

OSMANLI ARŞİVİ UÇSUZ BUCAKSIZ DENİZE BENZER

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü'ne başladığımızda kıymetli bir hocamız, "Osmanlı Arşivi engin, ucu bucağı olmayan bir denize benzer. Biz bu engin denize dalıyor, bulabildiğimiz ne varsa çıkarıyor ve eserlerimizi o şekilde veriyoruz." demişti. Bu ifadeler, üzerinden 23 yıl geçmesine rağmen, hâlen tesirini ve sıcaklığını muhafaza etmeye devam ediyor. Bizler de hocalarımızın tavsiyeleriyle, Osmanlı Arşivi'nin engin sularında kulaç atmaya başladığımızdan beri, nice

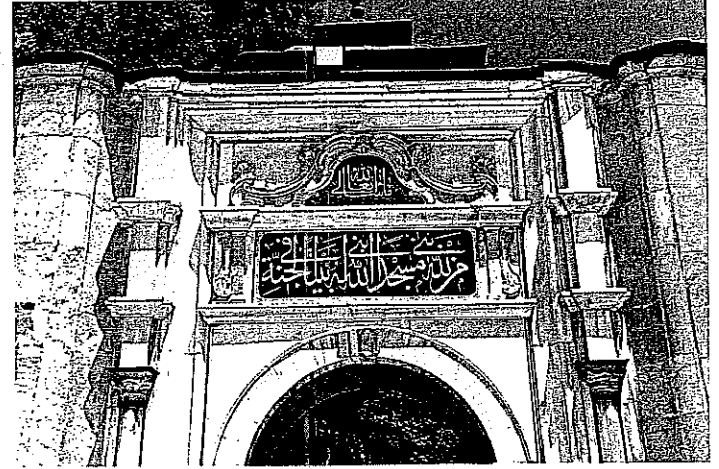

✦ Eyüp Sultan Camii'nin iç avlusu
✦ Eyüp Sultan Camii'nin avlu kapısı

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

26 Ekim 2023

26 Ekim 2023

vesikalara tesadüf ettik. Her attığımız kulaç, ufukumuzu daha da genişletti ve bizlere, tarihimize ile alakalı birçok araştırma ve yayın yapma fırsatını bahşetti. Bu araştırmalardan biri de Eyüp Sultan Camii ve Külliyesi ile alakalıydı. Bu araştırma esnasında, caminin ikinci defa inşasına ait vesikalar da karşımıza çıktı. Bunlardan biri, âdeti Eyüp Sultan Camii'nin tarihini yeniden yazdıracak türdendi. Milyonlarca vesika içinde bulduğumuz bir sayfalık vesikanın satırları

arasındaki bilgilerin tarih, edebiyat, mimarlık ve hat sanatı açısından literatüre çok mühim bir katkı sağlayacağına inanmaktayız.

EYÜP SULTAN CAMİİ'NİN İLK BÂNİSİ: FATİH SULTAN MEHMED HAN

Kostantiniyye'nin fethinin hemen akabinde ni'me'l-emir Fatih Sultan Mehmed Han, bu şehirde medfun Ashab-ı Kiram hazarâtının nurlu kabirlerinin tespitini arzu eder. Bunun